

השבוע בגליון

- מיתתו בן יוחנן - מי היה הכהן הגדול?
- מהי הדרך המקובלת לברך את הזולת?
- מה הם ראשי התיבות של המילה מכב"י?
- חולה ששכח תכשיט יקר אצל הרופא

- כיצד מקנים בני הקיבוצים את ה"מעשר עני" הנמצא ברשותם?
- חתן שסמך על שולחן חותנו, מציאותיו לחותנו?
- בחור ישיבה, מציאות לאביו?

דבר העורך

היה זה ביום ראשון, ערב יום כיפור. דפיקות קלות נשמעו על דלת הבית. על הסף עמדה ילדה קטנה, צנומה, חולה, פניה חיוורות ובידה עציץ פרחים. זה בשבילך, כבוד הרב, אמרה.

★ ★ ★

הרב שלום זיידן שליט"א מגולדרס גרין שבלונדון, נאות לשתף אותנו בחוויה רגשית עזה שעברה עליו בערב של יום כיפור ה'תש"ן. "לפי הודעתכם", הוא כותב, "שכל המעוניין לזכות את הרבים בסיפור שיש בו מוסר השכל ישגרו אליכם, אני כותב למערכת את סיפורי המרגש".

"עד לפני כעשר שנים שימשתי כרב בקהילה בדרום אפריקה. באחד מן הימים שבין ראש השנה ליום כיפור התכוננתי לצאת לעיירה סמוכה לקהילתי, כדי למסור שם שיעור. רגע לפני צאתי, <<

דף יא/ב מתנות כהונה נתנה כתיבא בהו חליפין דרך מקח וממכר הוא

כיצד מקנים בני הקיבוצים את ה"מעשר עני" הנמצא ברשותם?

אדם יכול להקנות חפץ לרעהו בדרכים רבות, ביניהן ב"קניין סודר", המתבצע על ידי שהקונה מקנה למוכר חפץ כל שהוא, [כגון ממחטת בד כמקובל בימינו], ועל ידי כך נוצרת גמירות דעת והסכמה בין הצדדים לביצוע העסקה (עי' שו"ע חו"מ סי' קצ"ה ס"א ובגליון 104 שם מבואר בהרחבה "קניין סודר" ודרכי פעולתו). כפי שאדם רשאי להגביה חפץ עבור חברו, כך גם רשאי הוא להקנות סודר למוכר ועל ידי כך לקנות את החפץ עבור רעהו (שם ס"א).

בסוגייתנו מבואר, כי אין להשתמש בקניין סודר כדי להעביר מתנות כהונה מרשות בעליהן לרשות הכהן, אלא יש להקנות לכהן בקניינים אחרים, כגון, במשיכה בהגבהה וכדומה. זאת, משום שקניין סודר יוצר רושם של מסחר בפירות התרומה, כאילו בעל התרומה מוכר אותה לכהן, והרי התורה מצווה על בעל השדה לתת את התרומה לכהן במתנה ולא לעשות בה מסחר כל שהוא.

איסור זה, מציב בעיה בפני בעלי השדות הגדולים, המתקשים עקב כך, להקנות את התרומות והמעשרות של שדותיהם [בימינו, מעשר ראשון ומעשר עני] בקניין הגבהה או במשיכה, מאחר שכמות הפירות הענקית המופרשת אינה ניתנת להרמה ואילו היו רשאים להקנות את הפירות על ידי קניין סודר, היה הדבר מקל עליהם [יש לציין, שניתן להקנות את המעשרות באופנים נוספים, אך פעמים רבות שאין בעלי המעשרות בקיאים בהלכות הקניינים, ולכן קניין סודר מהווה פתרון עקב פשטותו].

רבים מן הפוסקים בדורות האחרונים דנים אודות התרומות והמעשרות המרובים של הקיבוצים והיישובים החקלאיים שמייצרים כמויות ענק של תוצרת חקלאית, וכתב הגר"מ טיקוצינסקי זצ"ל (ארץ ישראל, ח"ב סי' ו' סעי' ח'), כי ניתן להקנות את הפירות על ידי קניין סודר, **למרות דברי גמרתנו שאין לעשות כן. הא כיצד?** הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' ס"ב ס"ק ט"ו) כותב, כי יתכן לבאר זאת באופן הבא: כאמור לעיל, סיבת האיסור להעביר את הפירות לרשות הכהן על ידי

לעילוי נשמת

הר"ר **יוסף וולף** ז"ל ב"ר ברוך מנחם מנדל הי"ד

נלב"ע מוצאי יום הכיפורים תשס"ד תנצב"ה

הונצח ע"י בני המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר **שלמה אלי אוסלקה** ז"ל

ב"ר שמואל ז"ל

נלב"ע ט' בתשרי תשכ"ו

תנצב"ה

הונצח ע"י

הר"ר **שלמה לוי** ומשפ' שיחיו - ת"א

לעילוי נשמת

הר"ר **צבי ארליך** ז"ל

ב"ר אהרן ז"ל

נלב"ע י"ב בתשרי ה'תש"ם

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו ידידנו

הר"ר **טוביה ארליך** ומשפ' שיחיו - אלקנה

לעילוי נשמת

מרת **לאה נוימן** ע"ה

ב"ר אברהם יהודה ז"ל

נלב"ע י"א בתשרי תשמ"א

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

אמנו מרת **פעסל רעכל וורנר** ע"ה ב"ר אברהם יעקב ז"ל

נלב"ע י"א בתשרי תשנ"ז תנצב"ה

הונצחה ע"י משפחת וורנר שיחיו - אנטוורפן

קניין סודר, נובעת משום שעל ידי כך נראה כאילו בעל התרומה מוכר אותה לכהן. אולם, בימינו, אין משתמשים בקניין זה לצורך מכירת חפצים, כי אם כמעשה הוכחה לגמירות דעת, כגון, בקניין "תנאים", שהצדדים לו עושים קניין סודר כדי לחזק את התחייבותם זה לזה [וכלשון הגמרא וההלכה "סיטומתא"]. לפיכך, ייתכן שרשאים בעלי מטעים גדולים, להעביר את הפירות לרשות העניים על ידי קניין זה, משום שבימינו אין הדבר נראה כמכירה. למעשה, הניח בעל המנחת שלמה דין סבוך זה בצריך עיון.

כאן המקום לציין, כי העצה הראויה היא, להקנות את התרומות והמעשרות ב"קניין אגב", היינו: שבעל השדה יקנה פיסת קרקע לעני או ללוי, ואגב הקרקע יקנה לו את המעשרות, כפי שעולה מדברי סוגיינתו (ועי' רמב"ם הל' מע"ש פ' י"א הל' י"א ועיי"ש בדרך אמונה ס"ק ס"ד).

דף יב/ב גדול וסמוך על שולחן אביו

חתן שסמוך על שולחן חותנו, מציאותיו לחותנו?

בסוגיינתו מובאת דעת רבי יוחנן החולק על שמואל וסובר, כי לא זו בלבד שמציאותיו של בן קטן שייכים לאביו, אלא גם בן גדול הסמוך על שולחן אביו אינו רשאי לשמור לעצמו חפצים שנמצאו על ידו, ועליו להעבירם לידי אביו, משום תקנת חז"ל שחששו, כי אם הבן לא ינהג כן, יפסיק אביו לזוננו ולפרנסו. הסמ"ע (ח"מ סי' ר"ע סק"ב) מוסיף ומבאר, "שכך היה נראה ישר לחכמים, לשלם הטוב לעושה עמו טוב, שמזין אותו אף על פי שאינו חייב לפרנסו" בגיל מבוגר (עי' יו"ד סי' רנ"א סעי' ג' ש"ך סק"ד). בתקנתם זו לא הפקיעו חז"ל מהבן את זכות קניין המציאה, אלא תקנו, שלאחר שזכה בה לעצמו, יעבירה לידי אביו (ועי' פתחי חושן אבידה פ"ט ס"ק ס"ח).

בחור ישיבה, מציאתו לאביו? הפוסקים דנים, האם מציאתו של בן גדול, שמתגורר בפנימיה בישיבה ואינו סועד בבית הוריו כי אם פעמים ספורות במהלך שנת הלימודים, שייכת לו או לאביו. לכאורה, בן זה אינו נחשב כמי שסמוך על שולחן אביו, שהרי אינו שוהה בבית הוריו אלא זמן מועט במשך השנה. אולם, הפוסקים הכריעו, כי דינו כבן הסמוך על שולחן אביו. זאת, מאחר שהוריו מממנים את כל צרכיו מכספם הפרטי, והגדרת חז"ל "סמוך על שולחן אביו" אינה צריכה לבוא לידי ביטוי מעשי, שהבן יסעד בכל יום בבית הוריו, ודי בכך שהם דואגים לכל מחסורו כדי שיכלל בהגדרה זו (פרי השדה ח"ב סי' י"ג, וישב משה ח"א סי' נ"א, פרסם שמחה שם, ו).

אברך הסמוך על שולחן חותנו: עם זאת, בן נשוי הסמוך על שולחן אביו או על שולחן חותנו, **שהתחייבו לזון** את הזוג הצעיר במשך תקופה מסוימת, אינו צריך להעביר את מציאותיו לאביו או לחותנו, שהרי אין בידם לבטל את ההתחייבות לזון את הזוג, ואין חשש שיפסיקו לזוננו אם לא יעביר לידיהם את מציאותיו (ט"ז ח"מ שם ועי' שו"ת מהרש"ם ח"ד סי' צ"ב שד"ז תלוי במח' ראשונים). ואכן, כתב בעל הערוך השולחן כי כאשר האב או החותן ממשיכים לזון את הזוג הצעיר **בתום** תקופת ההתחייבות, אזי על האברך וזוגתו להעביר את מציאותיהם לזה שהם סמוכים על שולחן. אמנם, יש לציין, כי יש הסוברים, שתקנת חז"ל לא נתקנה על בנים שנישאו, וגם אם הם סמוכים על שולחן אביהם, אינם צריכים להעביר לידי אביהם את מציאותיהם (מנחת העומר סי' פ"ג, ועי' חקרי לב ח"מ ח"ב סי' מ"ז שהסתפק בזה).

דף טז/א מה שתעלה מצודתי היום

כיצד חלה מכירת הבכורה ליעקב

בסוגיינתו מבואר, שאין אדם יכול למכור "דבר שלא בא לעולם" [מאחר שלצורך קניין דרושה גמירות דעת של המוכר ושל הקונה, וחז"ל אמדו בדעתו של אדם, שהסכמתו לקניית חפץ שלא בא לעולם אינה מושלמת, שהרי החפץ אינו קיים עדיין]. אולם, אם **ביום המכירה** המוכר זקוק למעות באופן נואש לצורכי מחייתו, (עי' ברא"ש בסוגיינתו בשם רב האי גאון וברמב"ם הל' מכירה פ' כ"ב הל' ו' ובסמ"ע שו"ע סי' ר"א סק"ו), תקנו חז"ל שהוא יכול למכור "דבר שלא בא לעולם". לפיכך, אם עני מרוד שעוסק בדייג וזקוק למעות לצורכי מחייתו, מכר מראש את הדגים שיעלו בחכתו במהלך היום, מכירתם חלה, למרות שהדגים עדיין אינם ברשותו בשעת המכירה.

ידועה ומפורסמת היא השאלה, כיצד חלה מכירת הבכורה על ידי עשו ליעקב. שהרי, משמעות הבכורה היא לענייני ירושה ולעבודה בבית המקדש, ומאחר שיצחק אבינו חי בשעת המכירה, וגם בית המקדש לא היה קיים עדיין לא היה לקניין על מה לחול ומכירת הבכורה כמוה כמכירת "דבר שלא בא לעולם".

אולם, האור החיים הקדוש מיישב קושיה זו על פי דברי סוגיינתו. שהרי, עשו מכר את בכורתו תמורת "לחם ונזיד עדשים" שהיה זקוק להם ביותר, כדבריו (בראשית כה/לב): "הנה אנכי הולך למות", ולפיכך, חלה מכירת הבכורה כאמור לעיל. האור החיים מוסיף וכותב, כי כך גם משתמע מדברי יעקב אבינו, שאמר לעשו (שם, לא) "מכרה **כיום** את בלורתך". כלומר, מכור לי את הבכורה תמורת הלחם והנזיד, והמכירה תחול משום **שהיום** אתה זקוק למאכלים אלו לצורך מחייתך...

מכירת בכורה תמורת ויתור על חוב: בהקשר לכך, מעניין לציין, כי באחת מן השיבות לבעלי תשובה בבני ברק, בעת מסירת שיעור עיוני בנושא "מכירת דבר שלא בא לעולם", קם אחד הנוכחים וסיפר, כי אחיו הבכור היה חייב לו סכום כסף נכבד, ולאחר שנוכח לדעת, כי אין בידו לפרוע את החוב, סיכמו האחים ביניהם כי האח הקטן ימחל על החוב, ובתמורה לכך מועברת אליו הבכורה מהאח הגדול. "מזה שנתיים ימים אנו חיים מתוך ידיעה, כי אני, האח הקטן, נושא את זכויות הבכורה" אמר, "ורציתי לדעת, אם יש תוקף לסיכום בינינו". הרב זילברשטיין שליט"א השיב לו, כי מכירה זו כלל לא חלה, שהרי האחים לא עשו כל קניין להעברת הבכורה. ואף אם הם היו עושים קניין לא היה בכך כדי להועיל, כמבואר בסוגיינתו,

נשמע צלצולו של מכשיר הטלפון. מן העבר השני של הקו דיבר נציג של בנק הדם. אני נמנית על רשימה של יהודים שהתנדבו לתרום דם בעת הצורך, וכעת, כך סיפר הפקיד, נוצר מחסור חמור בדם, ולפיכך אני מתבקש להופיע בדחיפות במשרדיהם ולתרום דם.

אני נחשב כתורם דם "נלהב". ב"ה, עד היום תרמתי דם למעלה ממאתים פעמים, אך הפעם בקשתי מן הפקיד שינסה למצוא תורם אחר, מאחר שזמני דחוק ביותר. נסיונותיו של הפקיד לא צלחו. התקשרתי לראש הקהילה שבה הייתי אמור למסור שיעור והודעתי לו, כי עקב המקרה הדחוף אני נאלץ לערוך שינוי בלוח הזמנים שלי.

נסעתי לבנק הדם ושם הוברר לי, כי חומר מסויים שבדמי יבדד, כדי להעלותו בגופו של חולה סרטן שחיי תלויים על בלימה.

בערב יום כיפור, בצהרי יום ראשון, ישבתי בבית והתכוננתי לדרשת יום כיפור אותה הייתי צריך לנאום לפני קהל עדתי. ספרים רבים נערכו על שולחן, משמאל ומימין, חוברות וקונטרסים, מאמרי מוסר וחיבורים שונים, אך משום מה לא עלה בידי למצוא מסר רעיוני חד, קצר וקולע, שעל ידו אוכל להתחבר אל הקהל ולדבר על לבם "שפרו מעשיכם".

אותה שעה נשמעו דפיקות קלות על דלת ביתי. דפיקות חלשות ומהוססות. על המפתח עמדה ילדה קטנה, צנומה, חולה, פניה חיוורות ובידה עציץ פרחים. ליבי החל דופק בפראות, והיא אמרה בשלווה: "כבודו. תודה רבה על תרומת הדם שתרמת עבורי, אנא קבל את העציץ כתשורה סמלית". דמעות זלגו מעיני וגרוני נשק, באומרי "אין צורך, ילדתי, לא עשיתי מאומה", והיא החזירה: "אבל, תודה רבה ואגוטן יום טוב". "היי בריאה ילדתי", השבתי לה, "ויברךך הא-ל ממעונך".

שבתי לחדרי, ובראשי היתה מונחת הדרשה הטובה ביותר ליום כיפור שיכול הייתי להעלות בדעתי. "כולכם יודעים", אמרתי בעמדי לפני הקהל ביום הכיפורים, "את מאמר חז"ל שבראש השנה צדיקים גמורים נכתבים לאלתר לחיים, גם דינים של הרשעים הגמורים נחתם לאלתר, ואילו הבינוניים תלויים ועומדים עד שלהי יום הכיפורים. כל מעשה טוב שיעשו, כל דקת לימוד תורה שיזכו ללמוד, עשויים להטות את הכף לטובה. לעיתים מעשה הנראה קטן בעינינו, תוצאותיו גדולות ואדירות מימדים ומי יסורן. סיפרתי להם בהתרגשות על תרומת הדם שהצילה את חייה של הילדה הקטנה, כדי להמחיש להם מה כוחו של מעשה טוב אחד, ועד כמה השפעתו עצומה ותוצאותיו מבורכות.

אין אנו יודעים את מספר המעשים הטובים

אותם אנו זקוקים לעשות כדי להטות את הכף. עלינו להתייחס לכך כאל תרומת דם לחולה אנוש. כל טיפה חשובה. כל מנה בכוחה להטות את הכף ולהשיב את נפשו של החולה המתייסר, להעמידו על רגליו ולהבריאו.

"התחברתי והרגשתי את מתיקות התורה"

בדרך, בבית, בעבודה,

24 שעות
ביממה

מתחברים לשיעור
המרתק

להאזנה חייגו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

לעילוי נשמת

מרת **נורה נאורה** ע"ה
ב"ר נורברט ז"ל
נלב"ע י"ב תשרי תשע"ג
תנצב"ה

לעילוי נשמת

הר"ר **נחמן זרלביץ** ז"ל
ב"ר אלימלך הלוי ז"ל נלב"ע י"ב בתשרי תשס"ד
תנצב"ה
הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

מרת **טויבע חוה קנופך** ע"ה ב"ר חנוך העניך ז"ל
נלב"ע י"א בתשרי תשנ"ט **תנצב"ה**
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

שחז"ל תקנו, שמכירת "דבר שלא בא לעולם" תועיל רק כאשר תמורת המכירה מיועדת לצרכיו המידיים של המוכר, אך מחילה על חוב אינה נחשבת כצורך מחייה דחוף.

דף יח/א שני יוסף בן שמעון

מתתיהו בן יוחנן - מי היה הכהן הגדול?

מבואר בסוגייתנו, כי כאשר שני אנשים גרים בעיר אחת, ושמותיהם ושבטותיהם זהים, כגון, ששניהם קרויים יוסף בן שמעון, אין למסור לידי אחד מהם שטר שנמצא וחתום עליו "יוסף בן שמעון", בלא לברר תחילה מי מביניהם הוא זה החתום עליו.

מהי הדרך המקובלת לברר את הזולת? בנידון זה כתב הרשב"א (שו"ת תולדות אדם סי' שני"ב), כי לעיתים ניתן לברר מי הוא בעל השטר, כגון: אם הוא נכתב בנוסח: "יוסף בן שמעון נר"ו" [נטריה רחמנא ופרקיה - ישמרהו ה' ויצילהו]. שהרי, אם אחד מן האבות הקרויים שמעון אינו בין החיים, ברור איפוא כי השטר נכתב על ידי יוסף שאביו שמעון עדיין חי, שהרי בירכו בשטר את האב שמעון באריכות ימים ושנים.

אולם, הבית יוסף (ח"מ סי' מ"ט) סבור, כי אין בכך כל הוכחה, משום שיתכן שהברכה אינה מתייחסת לשמעון האב, כי אם לבנו יוסף, ושני האנשים הקרויים יוסף חיים וקיימים. מדוע סבר הרשב"א שהברכה מתייחסת לאב, ואילו הבית יוסף אינו מקבל את דבריו? סברות מעניינות אנו מוצאים בעניין זה בפוסקים, כלהלן.

בעל התורה לשמה (סי' של"ז), מבאר את דעת הרשב"א שמקובל להצמיד את הברכה לשם המתברך, ואם כוונת כותב השטר היתה לברך את יוסף היה עליו לכתוב "יוסף נר"ו בן שמעון". הש"ך (ח"מ סי' מ"ט ס"ק ז') לעומתו, מטעים את דעת הבית יוסף, שהרי תוכן השטר אינו מתייחס כלל אל שמעון האב, ומסתבר שהברכה התייחסה ליוסף שתוכן השטר נוגע לו ולפעולותיו. להלכה, נחלקו הפוסקים בנידון זה (רמ"א שם ובדרכי משה ס"ק ח' שם, ש"ך שם).

הגאון רבי יוסף חיים זצ"ל (שם) מרבה לצטט פסוקים בהם תוארו של אדם מוצמד לשמו, לעומת פסוקים אחרים בהם תוארו נכתב שלא בצמוד לשמו. כגון, (שופטים ג/טו) "ויקם ה' להם מושיע את אהוד בן גרא בן הימיני איש אטר יד ימינו" כאשר ברור לכל שהאטר הוא אהוד ולא אביו או סבו. כן גם לשון הפסוק (מלכים א' י"ב/כג) "אמור אל רחבעם בן שלמה מלך יהודה", בו נכתב תוארו של רחבעם שלא בצמוד לשמו, אלא לאחר שם אביו. מאידך, בפסוק (מלכים א' טו/א): "בשנת שמונה עשרה למלך ירבעם בן נבט", הצמיד הכתוב את התואר לנושא, ולא נכתב "בשנת שמונה עשרה לירבעם בן נבט המלך".

נושא מעניין זה קשור גם לימים שבהם אנו אומרים "על הניסים" בתפילת שמונה עשרה ובברכת המזון. תפילה זו פותחת במילים "בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול, חשמונאי ובניו". עיון במשפט זה מעלה את השאלה מי שימש ככהן גדול, האם יוחנן האב, או שמא בנו מתתיהו? והוכחות וראיות שונות לכאן ולכאן, מובאות בספרים הרבים העוסקים בנידון (עי' מגילת תענית פרוש האשל דף נ"ט/א, מגילה י"א/א, הרשב"ץ ח"ג סי' קל"ה רמב"ם הל' מעשר פ"ט הל' א', דרך אמונה להגר"ח קניבסקי שליט"א שם ועוד).

מה הם ראשי התיבות של המילה מכב"? בהקשר לזה מעניין לציין את דברי הגאון רבי משה סופר זצ"ל (תורת משה פרשת מקץ ובהגהותיו על השו"ע אה"ע סי' קכ"ט) המבאר, כי פשר ראשי התיבות מכב"י שהיו חרותים על דגלם של החשמונאים, פירושם - מתתיהו כהן בן יוחנן. מפירוש זה משתמע לכאורה, כי מתתיהו הוא שהיה הכהן הגדול. לעומת זאת השל"ה (דף רנ"ט) כתב, כי מכב"י הוא ראשי תיבות ברוך כבוד י' ממקומו, וכן מי כמוך באלים י' (ע"ע "סדר הדורות" עמוד ע"ג).

דף כא/ב באיסורא הוא דאיתא לידה

חולה ששכח תכשיט יקר אצל הרופא

רופא, שהוזמן לבקר בשבת קודש בביתו של חולה, קיבל לידי תכשיט יקר ערך מבני ביתו של החולה כבטחון לכך ששכרו ישולם לו לאחר השבת. זמן רב חלף, אך בני משפחת החולה לא באו לשלם את שכרו, וגם הוא עצמו שכח מיהו אותו חולה שבני משפחתו נתנו בידי את התכשיט. במקרה כגון זה רשאי הרופא למכור את התכשיט וליטול את שכרו, אלא שיש לדון אם הוא רשאי ליטול לעצמו גם את התמורה העודפת על שכרו ממעמד החפץ היקר. לכאורה, בעל התכשיט התיימש ממנו זה מכבר והרופא רשאי, איפוא, ליטול את מלא התמורה לעצמו, אך נידון זה תלוי במחלוקת הראשונים בסוגייתנו, כלהלן.

מבואר בסוגייתנו, כי המרים אבידה שבעליה לא התיימש ממנה, לעולם אינו רשאי לזכות בה לעצמו, גם אם בעל החפץ התיימש ממנו לאחר מכן, משום ש"באיסורא הוא דאיתא לידה", כלומר, החפץ הגיע לידי במצב הלכתי מסוים, שגורם לכך שאין המוצא רשאי לזכות במציאה לעצמו.

בביאור סברה זו נחלקו הראשונים, מדוע במקרה זה אין המוצא רשאי לזכות בחפץ למרות שבעליו התיימש ממנו. לדעת בעלי התוספות (כו/ב ד"ה אינו עובר), המרים חפץ שבעליו עדיין לא

מעולם לא ראיתי את הקהל נרגש כל כך כפי שהיה באותו יום. הם הבינו באופן הבהיר ביותר, כי עשרים וארבע השעות שלפניהם חיוניות באופן קריטי לגורלם ולעתידם.

טרם ירדתי מן הבמה נשמעו יבבות קלות מכיוון הקהל. שוב נשנק קולי מבכי, ולבני קהלי אמרתי: 'אני מופיע לפני הקב"ה עם עציץ פרחים'.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק.
פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

עילוי נשמת

הר"ר **יעקב קאפיל פרידברג** ז"ל

ב"ר מרדכי יהודה ז"ל

נלב"ע ט' תשרי תשע"ג

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו הר"ר **דוב יצחק** ומשפ' שיחיו

עילוי נשמת

הר"ר **אהרן פרנץ** ז"ל

ב"ר יוסף זאב ז"ל נלב"ע בעש"ק ז' בתשרי תש"ם

ופרופ' **מנחם צבי קדרי** ז"ל

ב"ר יהושע ז"ל נלב"ע י"ז באב תשע"א

תנצב"ה

הונצחו ע"י ד"ר **יוסף** ור"ר **מיכל פרנץ** ומשפ' שיחיו

עילוי נשמת

הרה"ג ר' **הלל מדליה** ז"ל

ב"ר שמריהו יהודה לייב ז"ל

נלב"ע י' בתשרי תשל"ח

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

ורד מעינה ע"ה בת יבדלחט"א ר' משה חיים הי"ו

נלב"ע ח' תשרי תשע"ב **תנצב"ה**

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

נר ה'
נשמת
אדם

חוויה רוחנית מרגשת

**ספרון חודשי ללימוד יומי קצר
בכל יום משנה אחת
הלכה אחת וקטע מהגמרא**

לחודש התנסות חינם!

חייג עכשיו: 3029 *

או שלח מייל לדוא"ל veten@meorot.co.il

